

یافته‌های مطالعه پرلز ۲۰۱۶

آموزش و یادگیری خواندن، سطح ملی و بین‌الملل

دکتر مسعود کبیری، دکتر عبدالعظیم کریمی، شهرناز بخشعلی‌زاده

وزارت آموزش و پرورش

سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی

پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش

مرکز ملی مطالعات تیمز و پرلز

www.timssgirls.ir

عنوان و نام پدیدآور

: یافته‌های ملی پرلز ۲۰۱۶/تهیه و تدوین مسعود کبیری... [و دیگران]؛
وزارت آموزش و پرورش، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی؛
پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش، مرکز ملی مطالعات تیمز و پرلز.

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

شابک

وضعیت فهرست نویسی

یادداشت

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

شناسه افزوده

شناسه افزوده

شناسه افزوده

شناسه افزوده

رده بندی کنگر

رده بندی دیویی

شماره کتابشناسی ملی

: ۹-۱۳۹۵-۰۸-۹۶۴-۹۷۸

: فیپا

: تهیه و تدوین مسعود کبیری، عبدالعظیم کریمی، شهرناز بخشعلی‌زاده.

: خواندن (ابتدایی) -- مطالعات میان فرهنگی

: Reading (Elementary) -- Cross-cultural studies

: کلاس چهارم (آموزش و پرورش) -- مطالعات میان فرهنگی

: Fourth grade (Education) -- Cross-cultural studies

: مطالعات میان فرهنگی

: Cross-cultural studies

: کبیری، مسعود، ۱۳۵۶ -

: پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش، مرکز ملی مطالعات تیمز و پرلز

: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه

: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

: ۱۳۹۶ ی/۱۵۷۳ LB

: ۳۷۲/۴

: ۵۰۳۸۳۳

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش
مرکز ملی مطالعات تیمز و پرلز

یافته‌های مطالعه پرلز ۲۰۱۶

تهیه و تدوین: دکتر مسعود کبیری، دکتر عبدالعظیم کریمی، شهرناز بخشعلی‌زاده
طراح گرافیک: حمیدرضا قدبیگی

چاپ اول: ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی: خاورمیانه

چاپ و صحافی از: چاپ خجسته

ISBN 978-964-08-1395-9

نشانی: تهران، خیابان سپهبد قرنی، نرسیده به پل کریمخان زند،

کوچه شهید محمود حقیقت‌طلب، شماره ۸

تلفن: ۸۸۸۰۰۳۲۴-۹

دورنویس (فاکس): ۸۸۹۰۳۸۰۹

MadresehPub

MadresehPub

www.enma.ir

۱۷

پیشرفت تحصیلی خواندن

پیشرفت تحصیلی خواندن؛ روند عملکرد دانش‌آموزان؛ تفاوت در عملکرد دختران و پسران در خواندن؛ عملکرد دانش‌آموزان در نقاط معیار عملکردی (نقطه معیار عملکردی پایین، نقطه معیار عملکردی متوسط، نقطه معیار عملکردی بالا، نقطه معیار عملکردی پیشرفته؛ پیشرفت تحصیلی خواندن در اهداف خواندن؛ پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در فرایندهای درک مطلب، تفاوت بین دختران و پسران در اهداف و فرایندهای درک خواندن

۳۳

آماده‌سازی دانش‌آموزان

پیش‌آمادگی دانش‌آموزان قبل از ورود به مدرسه (فعالیت‌های اولیه سواد آموزی قبل از شروع به دبستان، شرکت دانش‌آموزان در آموزش پیش دبستانی، انجام وظایف مرتبط با نوآموزی هنگام شروع دوره ابتدایی)؛ نگرش دانش‌آموزان نسبت به یادگیری (دوست داشتن خواندن، اطمینان دانش‌آموزان به توانایی‌های خود در خواندن)؛ آمادگی دانش‌آموزان در خواندن، (میزان غیبت دانش‌آموزان، میزان کمرستگی یا تنگدستی، دانش‌آموزان هنگام ورود به مدرسه)

۵۵

تدریس در کلاس درس

ویژگی‌های معلمان، دانش‌آموزان، معلمان؛ تأکید بر حوزه‌های زبانی و خواندن در رشته تحصیلی معلمان، سابقه معلمان، توسعه حرفه‌ای معلمان، رضایت شغلی معلمان؛ شرایط کلاس درس (مردودت آموزش به دلیل نیازهای دانش‌آموزان، برخورداری کلاس از کتابخانه، فعالیت‌های معلم (فعالیت‌های معلم برای بهبود مهارت‌ها و راهبرد درک مطلب، میراث اختراعات و آشنایی و اطلاعاتی برای آموزش خواندن، فعالیت‌های رایانه‌ای در کلاس، سبک تدریس، تدریس دانش‌آموزان در کلاس)

۸۵

شرایط مدارس

شرایط و امکانات مدرسه (پیشینه اقتصادی - اجتماعی دانش‌آموزان مدرسه، اندازه کتابخانه مدرسه، دسترسی به رایانه مدرسه؛ جو تحصیلی مدرسه (تأکید مدرسه بر موفقیت تحصیلی، ادراک والدین از مدرسه، نگرش خود)؛ جو عاطفی مدرسه (انضباط مدرسه، نظم و امنیت مدرسه، آزار دیدن دانش‌آموزان در مدرسه، احساس تعلق دانش‌آموزان به مدرسه)

۱۱۷

تدارک فرصت‌های یادگیری

برنامه درسی (زمان آموزش، تأکید به مهارت‌ها و راهبردهای خواندن در پایه‌ها)؛ وضعیت مدیران (تحصیلات مدیران، سابقه مدیران)

۱۲۷

پشتیبانی از یادگیری خواندنی در خانه

منابع خانه برای یادگیری، میزان صحبت کردن دانش‌آموزان با زبان آموزی در خانه، دوست داشتن خواندن توسط والدین

پیشگفتار

نتایج ملی مطالعه بین‌المللی پیشرفت سواد خواندن (پزلز ۲۰۱۶) در شرایطی منتشر می‌شود که نظام آموزشی ایران پس از تغییرات ساختاری و اصلاحات محتوایی کتاب‌های درسی در چند سال اخیر و عزم جدی برای اجرای سند تحول بنیادین، در صدد بهبود ارتقای کیفیت آموزشی متناسب با انتظارات ترسیم شده در سند چشم‌انداز ایران ۱۴۰۴ برآمده است. اما نتایج به دست آمده در پزلز ۲۰۱۶ و سقوط نسبتاً شدید عملکرد دانش‌آموزان ایران نسبت به دوره‌های قبل مطالعه و همچنین نتایج عموماً کاهشی مطالعه بین‌المللی روند آموزش علوم و ریاضیات (تیمز ۲۰۱۵) (به ویژه در درس علوم در هردو پایه تحصیلی چهارم و هشتم) حکایت از یک اتفاق معنادار و قابل تأمل در نظام آموزشی پس از تغییرات اخیر دارد که باید با نگاهی عمیق و علمی به شناسایی عوامل و دلایل این افت آشکار همت گماشت. در کنار نتایج ایران، روند عموماً افزایشی عملکرد کشورهای منطقه بیشتر به چشم می‌خورد که این یافته زنگ خطری برای وضعیت آموزش در ایران است که ب‌ای رفع آن همت سیاست‌گذاران، مسئولان و همه دست‌اندرکاران آموزشی برای عقب‌نیافتادن از قافله پیشرفت و توسعه پایدار نیاز است.

اینچه پیش‌رو دارید مهم‌ترین نتایج مطالعه بین‌المللی مطالعه پیشرفت سواد خواندن (پزلز ۲۰۱۶) در پایه چهارم ابتدایی است که در شش فصل تنظیم شده است. در فصل اول، نتایج مربوط به عملکرد تحصیلی خواندن ارائه شده است که عملکرد کشورها در زمینه آموزش خواندن بررسی شده و برخی از مقایسه‌های دیگر از جمله بررسی روند ادگیری خواندن در طول زمان، میزان دستیابی به نقاط معیار بین‌المللی، مقایسه عملکرد در اهداف و فرادها، خواندن و مقایسه جنسیتی ارائه شده است.

از فصل دوم تا ششم به متغیرهای پیشینه‌ای و بافتی تأثیرگذار بر آموزش پرداخته شده است. این بررسی در گزارش‌های قبلی نتایج پزلز معمول مانده و با واز قضا به دلیل آنکه اطلاعات زیادی در مورد آن‌ها، حداقل در مورد ایران، موجود نیست، می‌تواند در شناخت شرایط آموزش و پرورش به تنهایی و همچنین در تبیین دلایل عملکرد پیشرفت تحصیلی کشورها و به ویژه ایران بسیار کمک کند باشد. هریک از فصول به یکی از عوامل دخیل در فرایند اختصاص داده شده است و برای ایجاد دسته‌بندی بهتر، بر فصل به بخش‌هایی تقسیم و در هریک مجموعه‌ای از متغیرها مورد بررسی قرار گرفته‌اند. برای بررسی نتایج مربوط به هر متغیر، ابتدا نمایه‌های مربوط به نتایج همه کشورها ارائه شده و سپس در نموداری وضعیت ایران در این متغیر و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی خواندن برجسته شده است. برای درک بهتر پس از پایان هریک بخش، جمع‌بندی با تأکید بر نتایج ایران صورت پذیرفته است. علاوه بر این، در ابتدای گزارش برای بررسی اجمالی نتایج مطالعه پزلز ۲۰۱۶ با تأکید بر نتایج جمهوری اسلامی ایران خلاصه‌ای تنظیم شده است. در نهایت در بخش انتهای (پیوست) دو نمونه از متون مورد استفاده در مطالعه پزلز ارائه شده است تا خوانندگان با شیوه سنجش خواندن در این مطالعه بهتر آشنا شوند.

دو منبع اصلی مورد استفاده در تولید و تنظیم این گزارش شامل گزارش بین‌المللی نتایج پزلز ۲۰۱۶ و چارچوب سنجش مطالعه پزلز ۲۰۱۶ هستند که با توجه به مقررات مربوطه به مالکیت معنوی مربوط، امکان استفاده و نقل مطالب به مرکز ملی مطالعات تیمز و پزلز ایران وجود داشت.

در تهیه گزارش سعی شده است تا علاوه بر نگاه خلاقانه در تنظیم کتاب، نهایت تلاش و دقت برای ارائه کاری درخور به کار گرفته شود. با این وجود، نویسندگان کتاب خود را مضمون از اشتباه نمی‌دانند و از همه افرادی که نگاه تکمیلی و انتقادی دارند، مشتاقانه دعوت می‌کنند تا نظرات خود را برای تکمیل کتاب ارائه دهند.